

XIX. Raittiuslautakunta.

Raittiuslautakunnan vuodelta 1923 antama kertomus toiminnastaan sisälsi seuraavaa:

Lautakunnan kokoonpano ja toimihenkilöt. Lautakuntaan kuuluivat vuonna 1923 seuraavat henkilöt: teollisuusneuvos F. A. Paloheimo, ylioppilas F. Kreander, rouva R. Sillanpää, lehtori K. U. Suomela ja pianoteknikko J. Virtanen. Lautakunnan valitsemana puheenjohtajana toimi teollisuusneuvos Paloheimo ja varapuheenjohtajana pianoteknikko Virtanen.

Lautakunnan sihteerin tointa hoiti tammikuun loppuun kaupunginviskaali E. Nyysölä ja siitä lähtien vuoden loppuun lautakunnan jäsen Suomela.

Lautakunnan raittiudenvälvojinä toimivat E. Leivo ja F. Nyström; H. Laine hoiti virkaatekevänä yhtä valvojantointia kesäkuun 13 p:n ja siitä lähtien vakinaisena.

Lautakunnan toiminta. Lautakunnalla oli kaikkiaan 25 kokousta, ja niiden pöytäkirjain pykäläluku oli 158. Lautakunnan toimintaan kuului etupäässä raittiustilanteen seuraaminen, raittiusvalistuksen levittäminen ja kieltolain noudattamisen valvominen Helsingissä ja sen lähimmässä ympäristössä. Näissä tehtävissään lautakunta oli kosketuksissa m. m. sisäasiain ministerin, sosialiministeriön raittiusosaston, Uudenmaan läänin maaherran ja Helsingin kaupungin poliisimestarin kanssa. Lautakunta seurasi raittiustilannetta Helsingissä ja sen lähimmässä ympäristössä sekä omakohtaisten havaintojensa että poliisilaitoksesta määräaikaaisesti saadun kieltolakirikoksia koskevan tilaston perusteella.

Raittiusvalistuksen levittäminen. Vakaumuksellisen raittiusvalistuksen levittämisessä lautakunta oli yhteistoiminnassa vapaaehtoisten raittiusjärjestöjen kanssa. Näistä mainittakoon seuraavat: Suomen raittiustoimisto, Kieltolakiliitto, Suomen työväen raittiusliitto, Helsingin raittiuspiiri, raittiusyhdistys Koitto, Helsingin raittiusseura, raittiusyhdistys Kilpi, Goodtemplarlogen n:o 1 Balder, Rautatieläisten raittiusyhdistyksen Helsingin piiri, Ylioppilaiden raittiusyhdistys ja Suomen opiskelevan nuorison raittiusliitto. Tämän yhteistoiminnan jatkuvaisuuden aikaansaamiseksi perustettiin lautakunnan aloitteesta huhtikuun 29 p:nä Helsingin raittiusjärjestöjen keskuksitoimikunta, jossa lautakuntaa edusti tämän sihteeri ja jonka toimintaa lautakunta tuki. Muuten levitettiin raittiusvalistusta esitelmin, puhein sekä varjoja elävinkuvin niin nuorison kuin aikuistenkin keskuuteen. Lautakunta joko itse järjesti nämä tilaisuudet tai useimmissa tapauksissa rahallisesti avusti Raittiusjärjestöjen keskuksitoimikuntaa ja yksityisiä raittiusjärjestöjä niiden toimeenpanossa, ja oli näissä tilaisuuksissa läsnä yhteensä noin 10,000 hen-

keä. Erikoisesti keskitettyä valistustoimintaa harjoitettiin yleisen raittiusviikon aikana, mikä viikko lautakunnan tekemästä aloitteesta vietettiin marraskuun 4—11 p:nä kautta maan. Puhutun sanan ohella käytettiin raittiusvalistuksen levittämiseksi myös painettua sanaa. Paitsi jäsenilleen ja valvojilleen lautakunta tilasi suomen- tai ruotsinkielisiä raittiuslehtiä kaikille poliisiasemille, yksityisille raittiuspoliiseille ja kaupungin kaikkiin kansakouluihin. Niinikään lautakunta teetti raittiuskysymystä valaisevia seinätauluja raittiusopetuksessa käytettäväiksi ja julkisiin paikkoihin ripustettaviksi; näitä tauluja on jo levitetty useihin kouluihin, kaikille poliisiasemille ja joihinkin yhdistysten huoneistoihin.

Kiellolain noudattamisen valvonta. Valvontatyön suorittivat kuluneena vuonna kuten aikaisemminkin pääasiallisesti lautakunnan palveluksessa olevat raittiudenvalvojat. Heidän toiminnastaan mainittakoon seuraavat pääpiirteet:

Selville saatiin kaikkiaan 218 rikosta, joista saatiin syytteeseen 176 henkilöä. Oikeudessa käsiteltiin valvojain ilmaisaamista rikoksista loppuun 113, 56 jutun siirtyessä vielä seuraavaan vuoteen, ja 49 juttua on omistajaa vailla. Raittiudenvalvojain aloitteesta, vaikkakin — kotietsintäoikeuden heiltä nykyään puuttuessa — usein poliisin avulla, takavarikoitiin 29,567 litraa ja 203 pulloa alkoholia sekä 6 hevosta ajopeleineen, 2 moottorivenettä, 2 autoa ja 2 soutuvenettä. Raittiudenvalvojain syytteeseen saattamat henkilöt tuomittiin yhteensä 140,385 markan sakkoihin.

Vuonna 1923, kuten aikaisemminkin, koskivat valvojain ilmaisamat rikokset alkoholipitoisten aineiden luvatonta myyntiä, kuljetusta tai hallussapitoa, viimeainittua kuitenkin ainoastaan sikäli kuin alkoholi oli ilmeisesti, joskaan ei aina todistetusti, myyntiä varten hankittua. Tästä johtuu, että raittiudenvalvojain toiminta edelleenkin oli kohdistettuna yksinomaan alkoholin luvattoman kaupan harjoittajia vastaan.

Valvojain toiminta oli lautakunnan ja erittäinkin sen sihteerin tarkastuksen ja johdon alaisena. Valvojat olivat yleisön tavattavina arkipäivisin klo 10—12 a. p. ja klo 6—8 i. p. lautakunnan toimistossa Mariankatu n:o 12 ja kesäkuun 1 p:stä Hallituskatu n:o 15. Toiminnastaan he päivittäin antoivat lautakunnalle seikkaperäiset kirjalliset selostukset sekä laativat tilastoa takavarikkoon saattamistaan väkijuomista.

Jonkun kerran lautakunta pani toimeen myöskin kahvilan- ja ravintolan-tarkastuksia ryhtyen epäjärjestyksiä todetessaan asian vaatimiin toimenpiteisiin. Niinikään lautakunta antoi lausuntojaan maaherralle osoitetuista kahvilan- ja ravintolanpitoa koskeneista anomuksista.

Vaikeuksia lautakunta sai kokea sekä valistus- että valvontatyössään. Edellisessä lautakunta teki sen ikävän huomion, että pääkaupungin sivistyneistö suurimmaksi osaksi on raittiusasialle niin kylmäkiskoista, että raittiusvalistustyö on sangen vaikeasti siihen ulotettavissa; sille tarkoitetut raittius-tilaisuudet kokosivat vain niukasti yleisöä, kun taas työväestölle pidetyt esitelmätilaisuudet vetivät runsaasti kuulijoita. Niinikään osa sanomalehdistöä vihamielisellä suhtautumisellaan raittius- ja kieltolakiasiaan repi mitä lautakunta koetti rakentaa.

Lautakunnan suorittamaa valvontatyötä vaikeutti edelleenkin valvojain harvalukuisuus ja kotietsintäoikeuden puuttuminen heiltä. Vaikkakin valvojain kuluneena vuonna takavarikoima väkijuomamäärä on noin kolme kertaa suurempi kuin sitä edellisenä, niin olisi tulos epäilemättä vieläkin huomattavampi, jos mainitut epäkohdat saataisiin poistetuiksi.

Lautakunnan määrärahan käyttö. Lautakunnan käytettävänä olleet määrärahat ja niiden käyttö ilmenee seuraavista numeroista:

	Määräraha, Smk.	Menot, Smk.
Puheenjohtajan ja jäsenten palkkiot	6,600: —	4,380: —
Sihteerin ja valvojain palkat	66,000: —	66,000: —
Valistustoimintaan ja toimiston menoihin	22,000: —	21,557: 35
Vuokra	11,400: —	10,850: —
Tarverahat.....	3,000: —	2,942: 03
	<hr/>	<hr/>
Yhteensä	109,000: —	105,729: 38